

H - HYDROGENIUM - VODÍK (Lavoasier)

(1)

izotopy: ^1H - protium ^2H - deuterium ($0,02\%$) ^3H - tritium ($10^{-14}\%$)

H: $1s^1 \uparrow\downarrow$ H atomární $\rightarrow$ reaktivita!

exo $\text{H}_2 \leftarrow \text{H} + \text{H}$ H_2 molekuly vodík - menší reaktivita $\rightarrow$
 $\rightarrow$ stabilní uspořádání $1s^2 \uparrow\downarrow \Rightarrow$
 $\Rightarrow \text{H}_2 + \text{Cl}_2 \xrightarrow{h\nu} 2\text{HCl}$, $\text{H}_2 + \text{S} \xrightarrow{h\nu} \text{H}_2\text{S}$

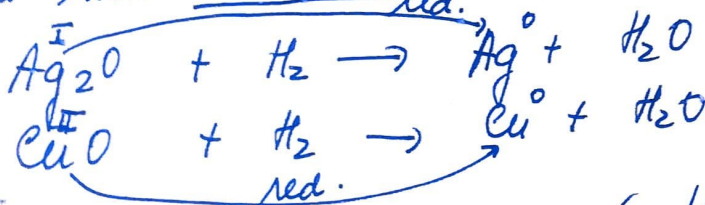
vlastnosti: nylehčí plyn - 14x lehčí než vzduch
 obléhá se skapalňuje
 bez chuti, zápachu, bezbarvý plyn
 hoří, ale hoření nepropouští X od O_2 .
 sloučeniny

rychlost: sopečné plyny, zemní plyny, sloučeniny

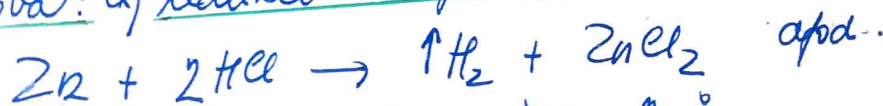
ot. čísla H° , H_2° H^I ; jen iontové hydridy H^I
 př. $\text{Na}^\text{I}\text{H}$, $\text{Ca}^\text{II}\text{H}_2$ (1. a 2. hl.)
 jen AlH_3 x CH_4 , PH_3 ,
 NH_3 .....
 má silné redukční vl. $\rightarrow$ sání se ot. (hl. na $\text{H}_2\text{O}^\text{I}$)

elektronegativita 2,1

má silné redukční vl. $\rightarrow$ sání se ot. (hl. na $\text{H}_2\text{O}^\text{I}$)

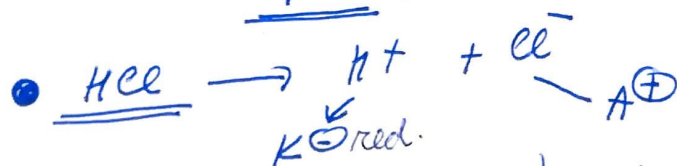

výroba: a) redukci z kyselin (Kippův přístroj)

1. věta z řektorovy řady kovů.

b) elektrolýza: $\text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{H}^+ + \text{OH}^-$
 $\text{K}^\ominus$ - redukce na katodě!

vodného KCl (NaCl) $\rightarrow$ po lepší disociaci molekul vody.

na $\text{K}^\ominus$: H_2 , na $\text{A}^\oplus$: Cl_2 , v NaOH K^+ se okamžitě přemění na $\text{OH}^- \rightarrow \text{KOH}$
 ! Na se na $\text{K}^\ominus$ neredukuje $\Rightarrow$ z postavení v řektorové řadě. $\text{Na}^\ominus$ se oxiduje!

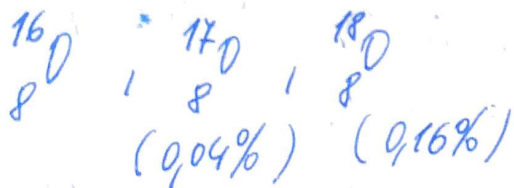

0 - OXYGENIUM = KYSLIK (Lavoasier)

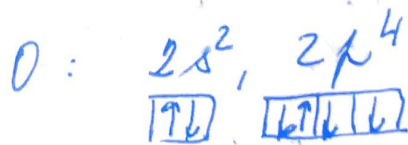
①

1. člen VI. hl. skup. = Chalkogeny

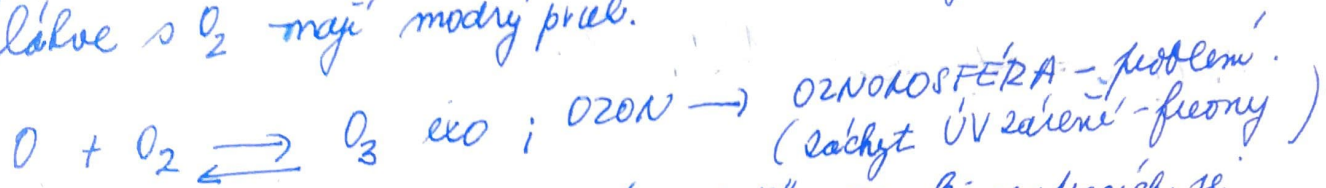

nyiss. level 2. lny ($\approx 49\%$)

u atmosféře = 21%
biogenní plyn ("COHN")

plyn, bez chuti, zápachu, barvy - v kap. a tuhem stavu je
lamodulný. Je těžší než vzduch
látky s O_2 mají modrý pruh.

$O_3^0 = \text{ozon}$: plyn samoxidový "víně", $\rightarrow$ koncentrací je jed. a vyčerpá. $\rightarrow$ oxidem; $\rightarrow$ reaktivní

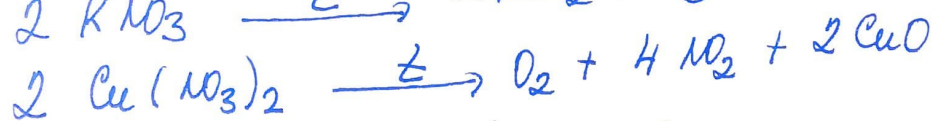
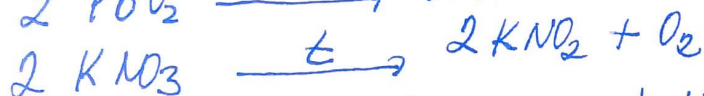
ok. čísla: O_1^0, O_2^0, O_3^0 ll. $\bar{O}^{\bar{II}} = \text{OXIDY}$
 $-\bar{O}^{\bar{I}}-\bar{O}^{\bar{I}} = \text{PEROXIDY}$

$$-O^{-\frac{1}{2}}-O^{-\frac{1}{2}} = \text{HYPEROXIDY}$$

fluorid paku: $O \overset{+II}{F}_2 \overset{-I}{F} \text{ plyn}$

$$K_3O_{\frac{1}{3}} = \text{ozorid draselny (A)}$$

příprava: KO_3^{III} = oxid draselný (2)
tepelným rozkladem nekt. sloučenin:
 $2KClO_3 \rightarrow 2KCl + O_2$

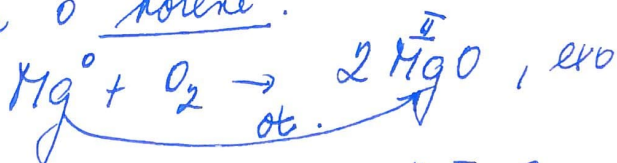
metoda: a) destilace 2 kapaln. vztučen.

výroba: a) destilace z kapaln. redukcí.
b) an 3% elektrolyza $H_2O \rightleftharpoons H^+ + OH^-$
 $2H^+ + O^{2-} \rightarrow A^{\oplus}$ oxidace

REAKCE

REAKCE
 nová reak. téměř se všemi prvky PSP, jistě se uvolňuje
 teplo + světlo, mluvíme o hoření.

$$H_2 + O_2 \rightarrow 2 H_2O$$
 exo

OXIDY O^{-II}

- a) kyseľinotvorné: $SO_2 + H_2O \rightarrow H_2SO_3$
 $SO_3 + H_2O \rightarrow H_2SO_4$
 $CO_2 + H_2O \rightarrow H_2CO_3$
 $Cr_2O_3 + H_2O \rightarrow H_2CrO_4$
 $CaO + H_2O \rightarrow Ca(OH)_2$
 $MgO + H_2O \rightarrow Mg(OH)_2$
- b) zásado tvorné: $FeO, H_2O, Na_2O, MnO, BaO$
- c) amfoterne: $ZnO, PbO, Al_2O_3, BeO, Bi_2O_3, Cr_2O_3, MnO_2, SnO$
 s kyp. reag. jako zásady: $Al_2O_3 + 6HCl \rightarrow 2AlCl_3 + 3H_2O$
 s kyp. reag. jako kyseliny: $Al_2O_3 + 2NaOH \rightarrow 2NaAlO_2 + H_2O$
- d) inertné = netečné: N_2O, CO, ClO_2
 (ne reag. ani s kyp, zás, vodou)

poznámky: • hranice biol. přžití člověka = 5000 m. n. m.
 → normovaný by nepřesil < obsah O_2 ve vzduchu
 Ekolog. valence přžití

• „okrova“ kyslíkem: Když potáhlé měli v bombách
 jen O_2 , tak se při $\Rightarrow$ p mění vlastnosti $O_2 \rightarrow$ poukáz
 receptori vnímající cel bore. $O_2, CO_2 \rightarrow$ sebařná org.
 ! Biol. očištění („běh. děláne v mikrob) $\rightarrow CO_2 + H_2O +$ energie
 (38 ATP)
 natr. $K_2O, K_2O_2(s), KO_2^{\frac{1}{2}}(s), KO_3(s)$ $\rightarrow$ celkové
 peroxid hyperoxid ozonid anorgan. 2 ATP

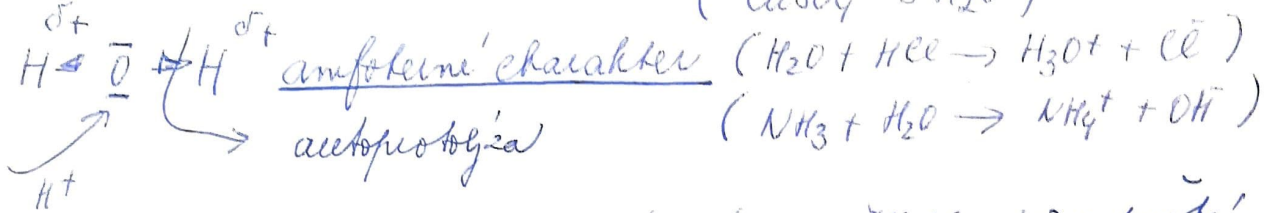
biolog. děláne (mikrob) - DEGRADACE ŽIVIN (hoř.)

$\frac{2}{3}$ zem. povrchu

- plyn, kapalina, pevná látka, voda vázaná v krystal. mřížce
($CuSO_4 \cdot 5H_2O$)

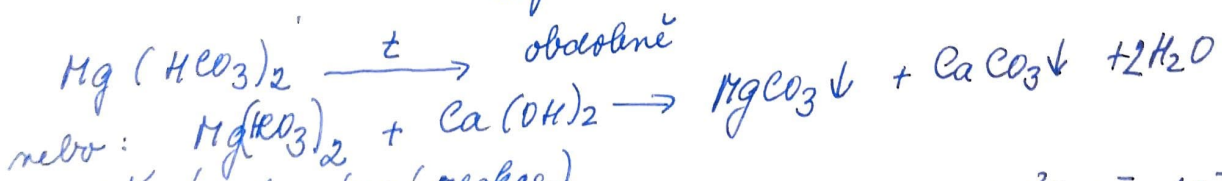
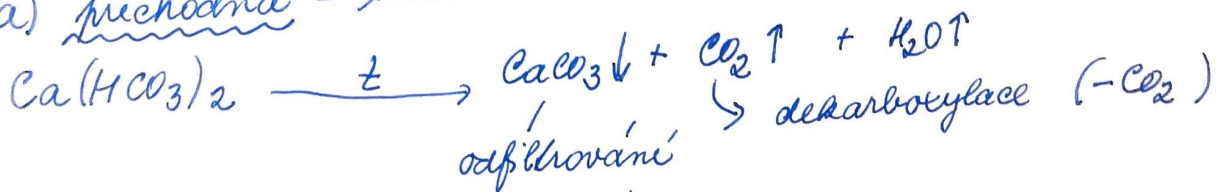
- polární molekula $\Rightarrow$ je polárním rozpouštědlem $\Rightarrow$ rozpouští polární látky
do nichž chystání mají volné e páry na kyslíku.

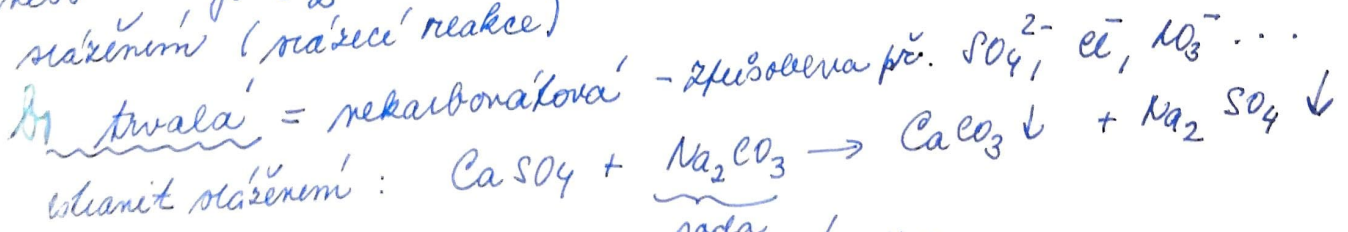
- je nukleofilním činidlem $1N^o$ (nukleofilní reakce)
- mezi molekulami VODÍKOVÉ MŮSTKY $\Rightarrow$ vysoký b.v. $100^\circ C$
- anomálie vody (největší ρ při $4^\circ C$)
- dle obsahu látek rozpustných ve vodě: destilovaná, pitná, užitková, minerální

TVRDOT VODY

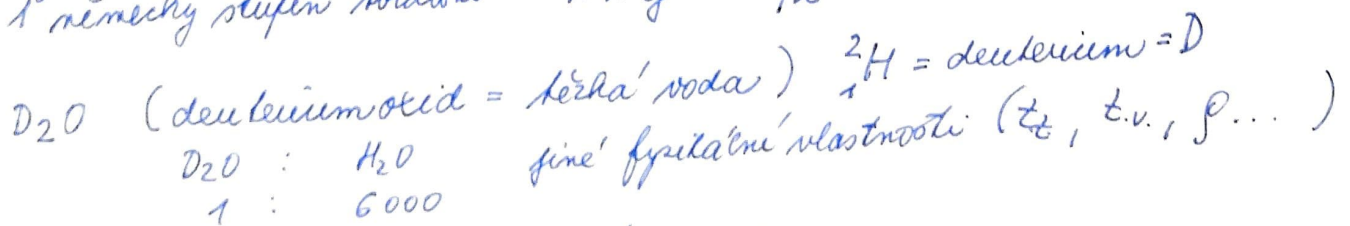
a) přechodná = karbonátová, dá se odstranit povahou

stážením (stázeční reakce)

1° měrný stupeň tvrdosti - 10 mg CaO / l H_2O

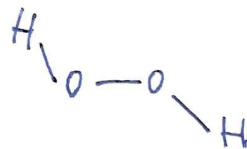

užití: moderátor v jaderné energetice

biolog: rozpouštědo, transport látek, vedení t , diviací na ionty $\rightarrow pH$,
fungor.

H_2O_2 peroxid vodíku.

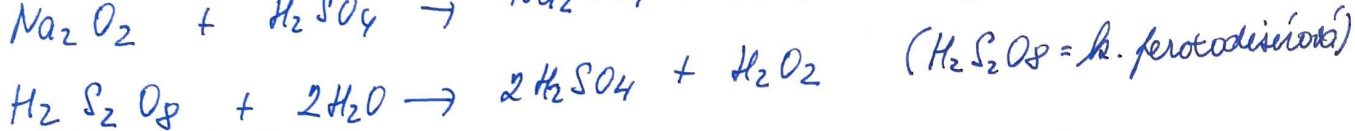
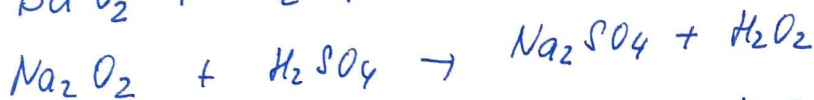
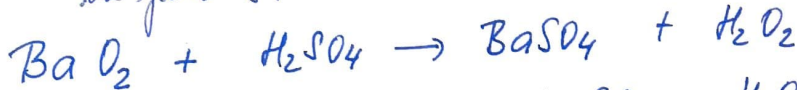
$H - \overset{\cdot\cdot}{\underset{|}{O}} - \overset{\cdot\cdot}{\underset{|}{O}} - H$ - lomenná molekula

perotidy $H_2^I O_2$ hydro-perotidy $H^I H O_2$

siupovka, nepatrně namodralá kapalina, při udeření vybeisná.

řed - lepta' pokožku. vodný $\odot$ - slabá kyselina
ne jako 8%.

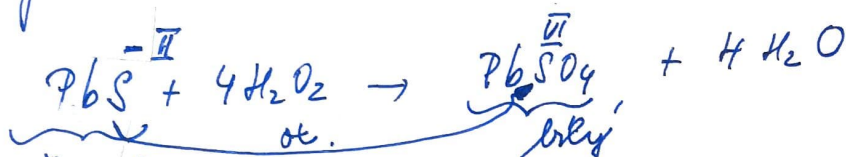
$[Na_2 O_2 - \text{načlouz'}$
 přesek
 $Na_2 O_2 - \text{bly' prasek}$

($H_2 S_2 O_8 = k. \text{ peroxidisíra}$)

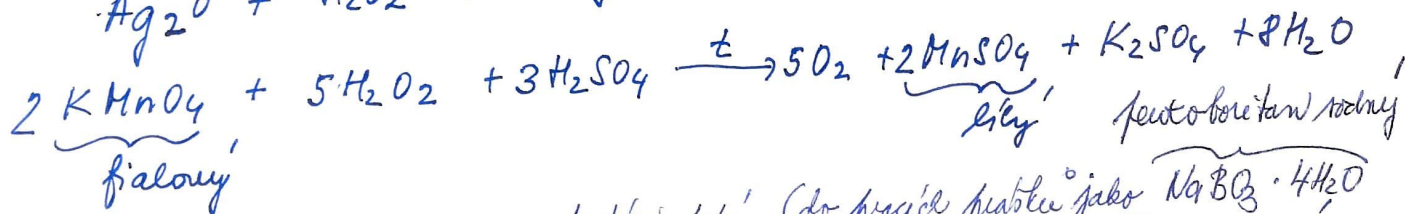
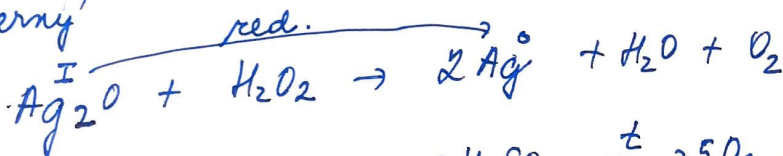

pozitivní katalýza : $MnO_2 = \text{burel, Pt, krev, } Cr_2 O_4^{2-}$

negativní - " : $H_2 S O_4, \text{ močovina, k. citronová}$

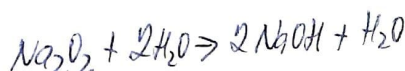
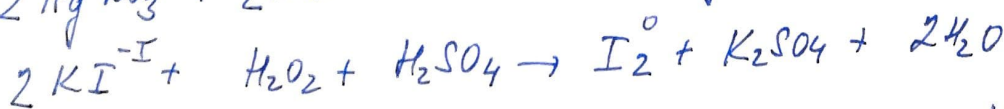
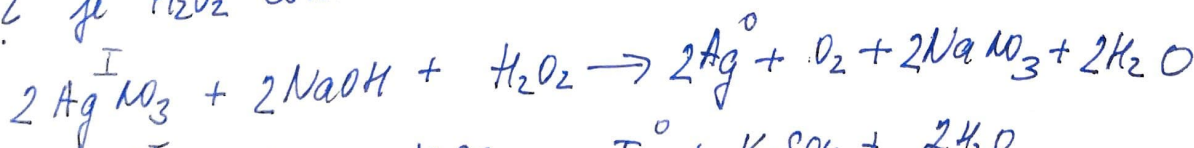
("oživení obrazu")

pentoboritan rodný

užití: bělicí prostředek, dezinfekční prostředek, koncentrovany
je nebezpečný (vyhořlost, řed.) odbarvování vlasů.
na kachle, papír (do prádel prát jako $Na B O_3 \cdot 4 H_2 O$)

2 je $H_2 O_2$ činidlem v reakcích :

další reakce : $Na Cl O + H_2 O_2 \rightarrow Na Cl + O_2 + H_2 O$

